Konference

Udržitelné zemědělství:
Kdo zaplatí zelenou transformaci v zemědělství?

Středa 21. října 2026

Zemědělský svaz České republiky

Kompas udržitelnosti EU

Zemědělský svaz České republiky

Environment a klima

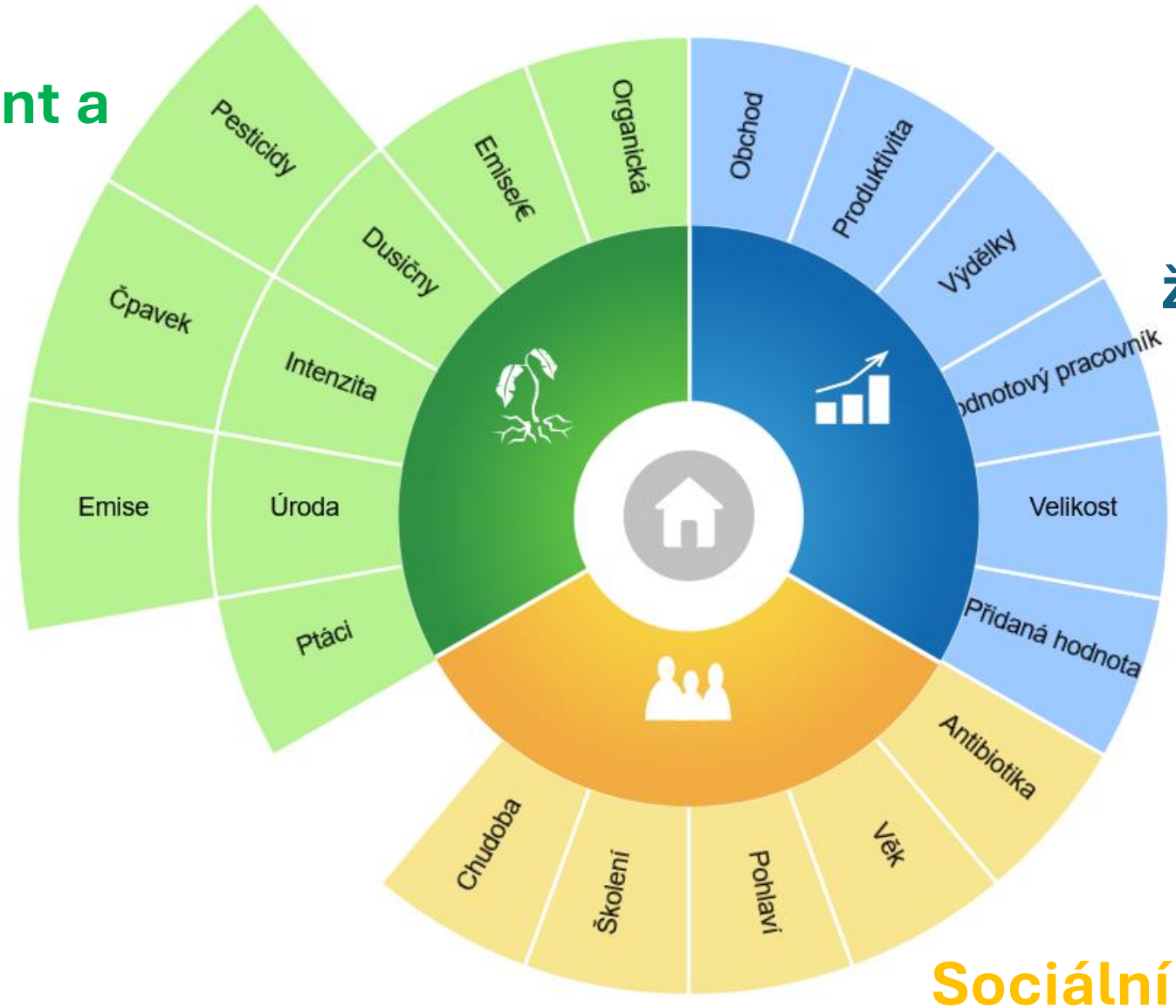

Ekonomika a životaschopnost farem

Sociální oblast

- Stále více se evropská politika zaměřuje na environmentální a klimatické aspekty udržitelnosti zemědělství „**zelená transformace**
- Evropská strategie „Green Deal“prostřednictvím „Farm to Fork“ jako jeden ze svých cílů do roku 2030 zvýšení podílu ekologicky obhospodařované půdy v EU na 25 %.
- Z pohledu environmentálního je tento pohled naprosto v pořádku – čelíme mnoha ekologickým výzvám…
- Jenže pokud to má dlouhodobě fungovat, není možné zemědělství vnímat izolovaně, je z pohledu environmentálního a krajinotvorného…

Celkové emise ze zemědělství (změna 2017/1990)

Zemědělský svaz České republiky

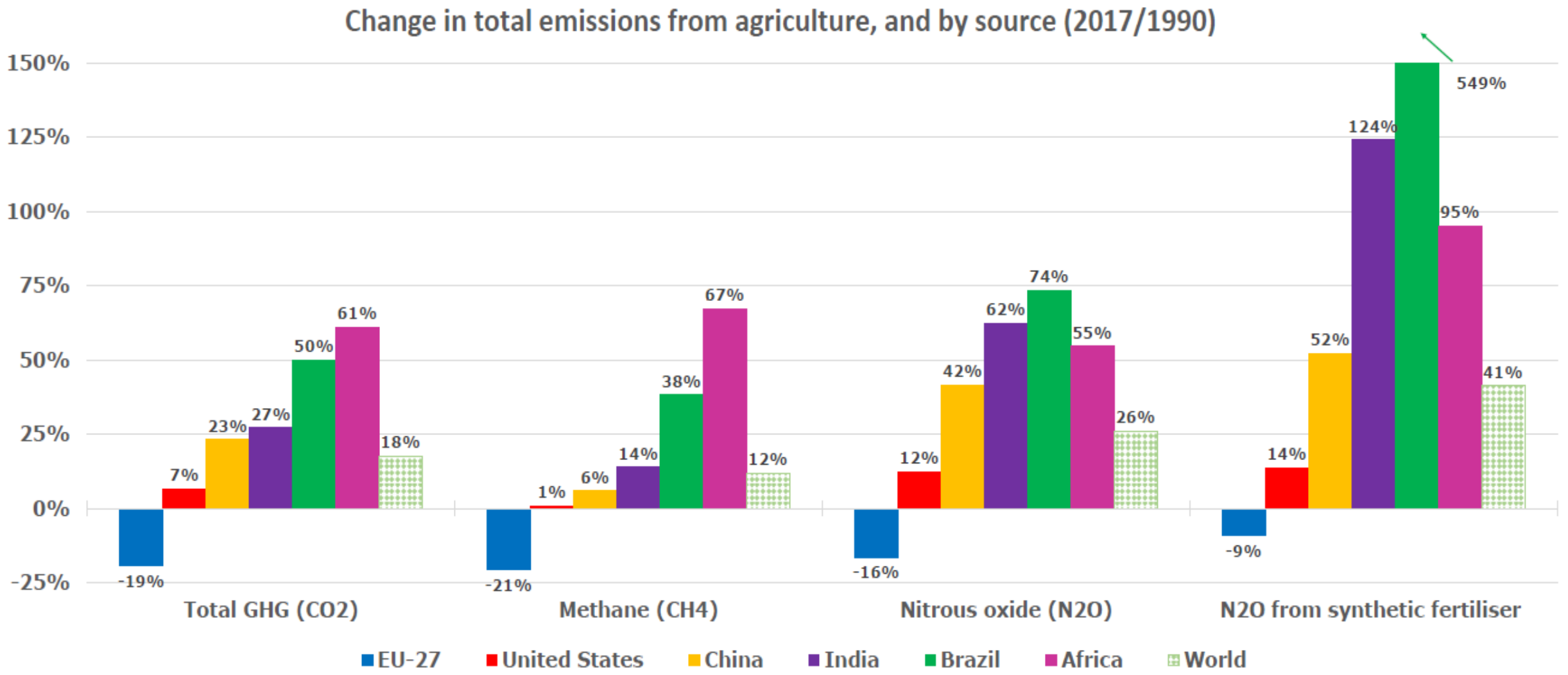

Source: DG AGRI based on FAOSTAT.

Zemědělský svaz České republiky

… marked by contrasting GHG emissions progress …

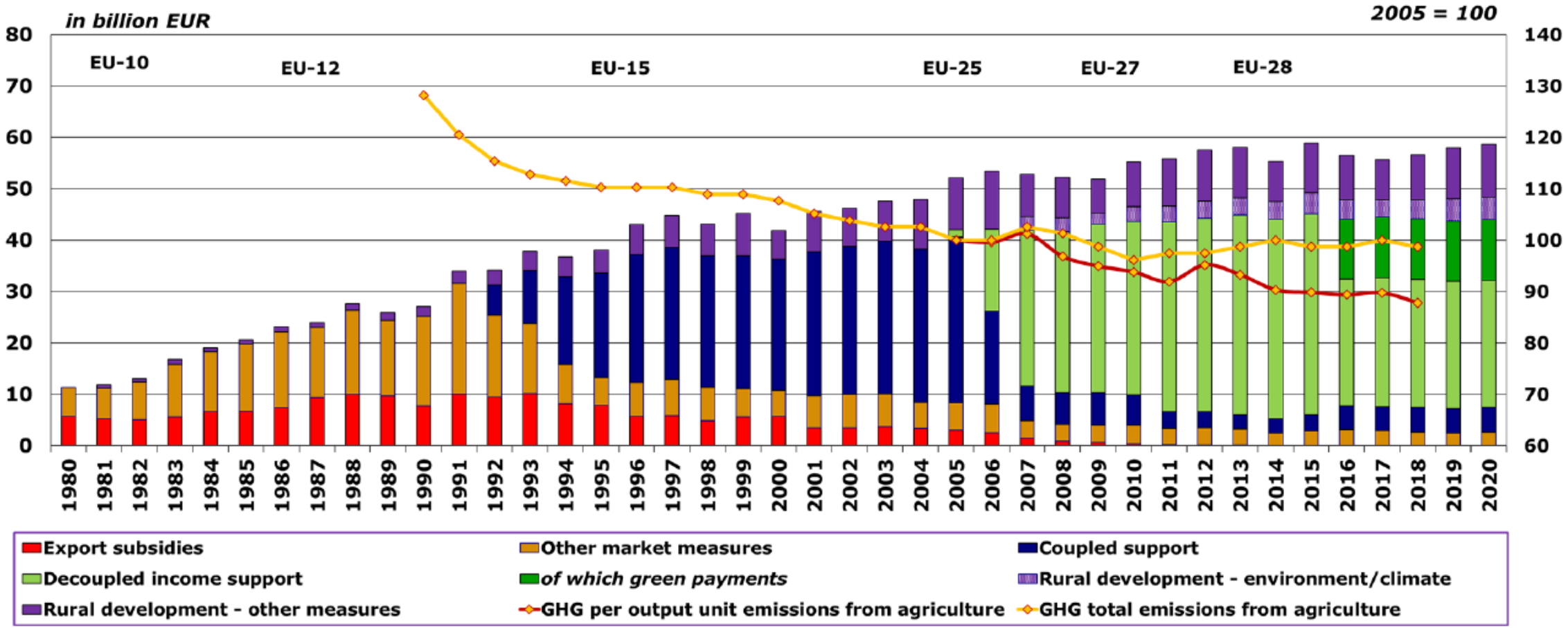

Source: EC-DG AGRI for budget figures in current prices. GHG emissions are based on CAP Indicator IMP_07, 1 000 t of CO2 equivalent.

Vývoj spotřeby minerálních hnojiv: EU, USA, Brazílie (2016–2026)

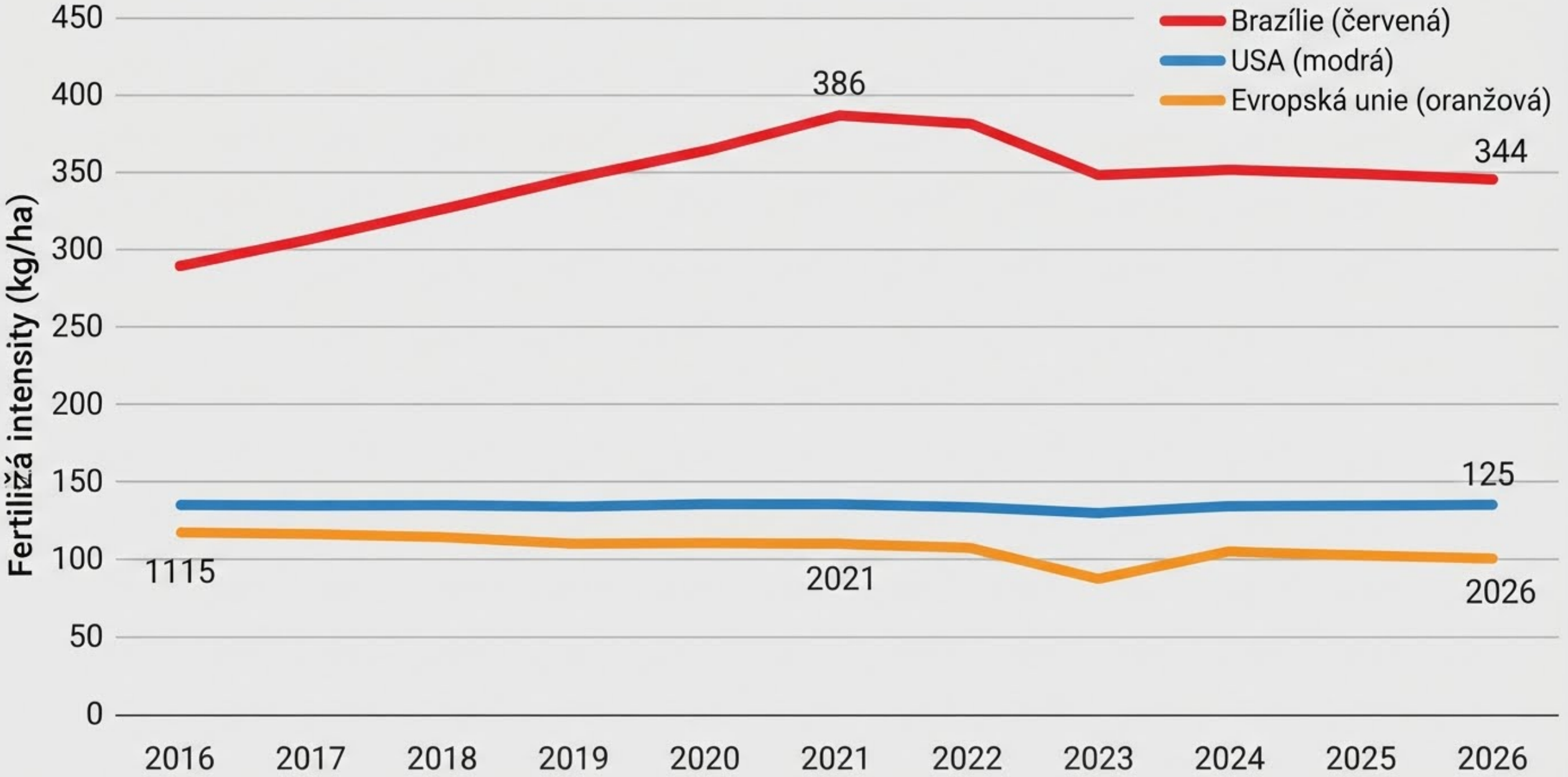

Zemědělský svaz České republiky

Spotřeba minerálních hnojiv

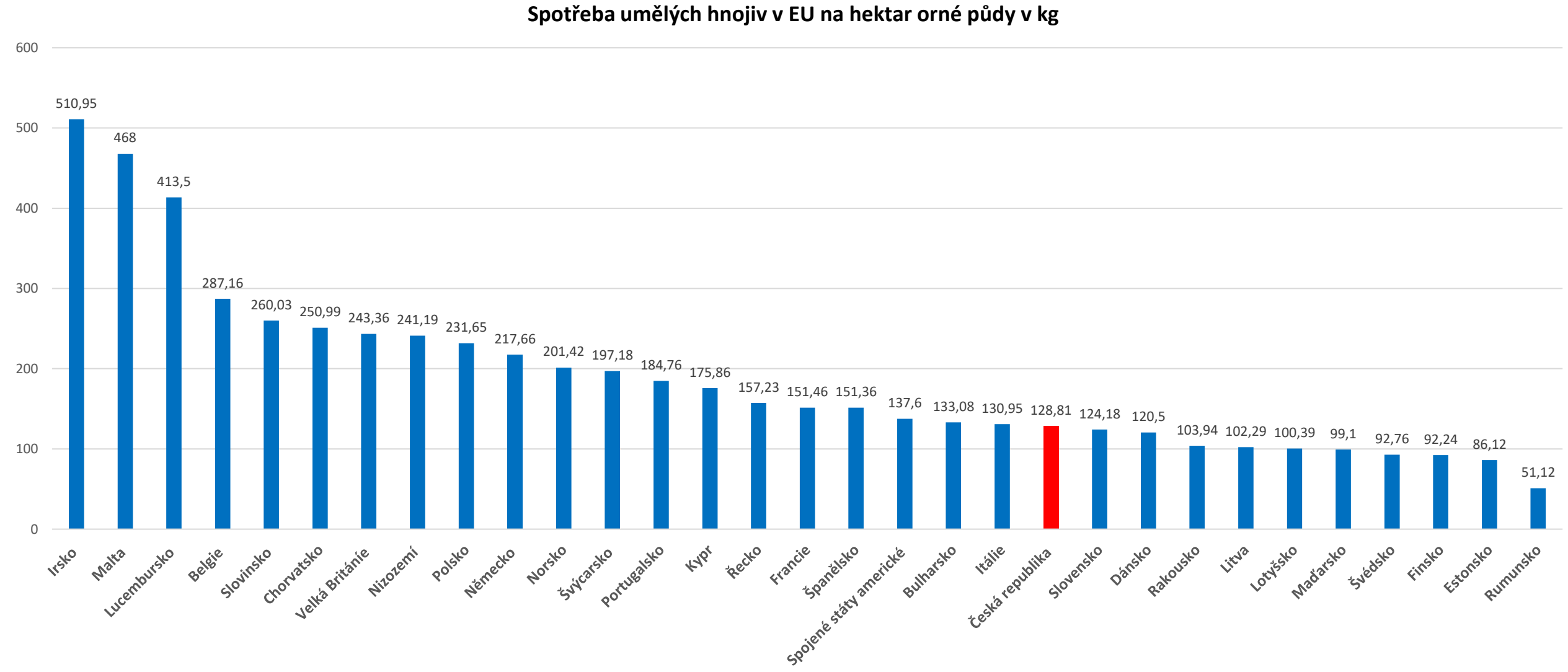

Srovnání spotřeby antibiotik v zemědělství (2016–2026)

(mg aktivní ingredient/ kgr population correction unit (mg/PCU))

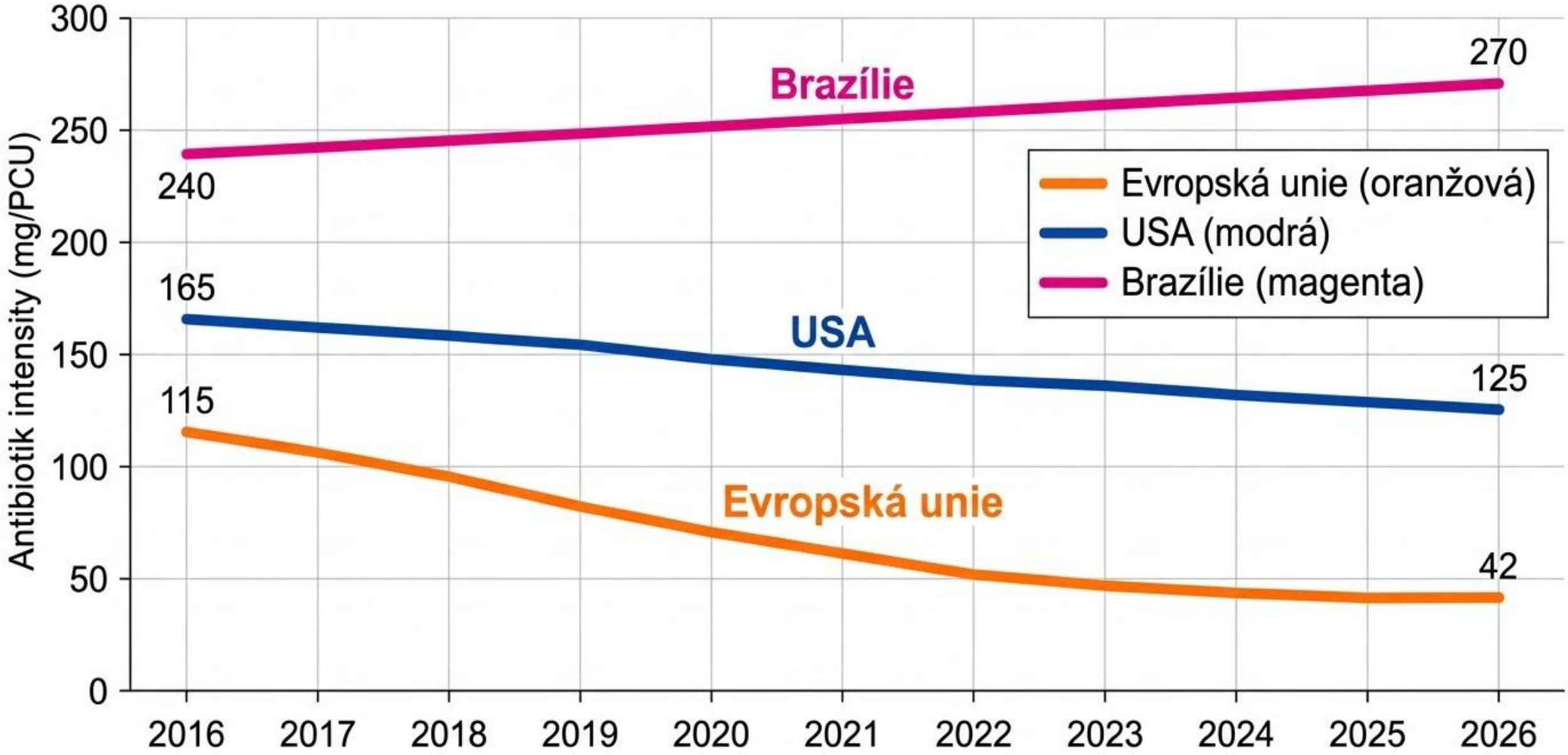

4. Redukce používání antimikrobiálních látek

Používání antibiotik pro veterinární použití v evropských zemích Pořadí zemí podle prodeje, v mg účinných látek na kg živých zvířat

https://www.europeandatajournalism.eu/eng/News/Data-news/Fewer-antibiotics-in-European-livestock-farming

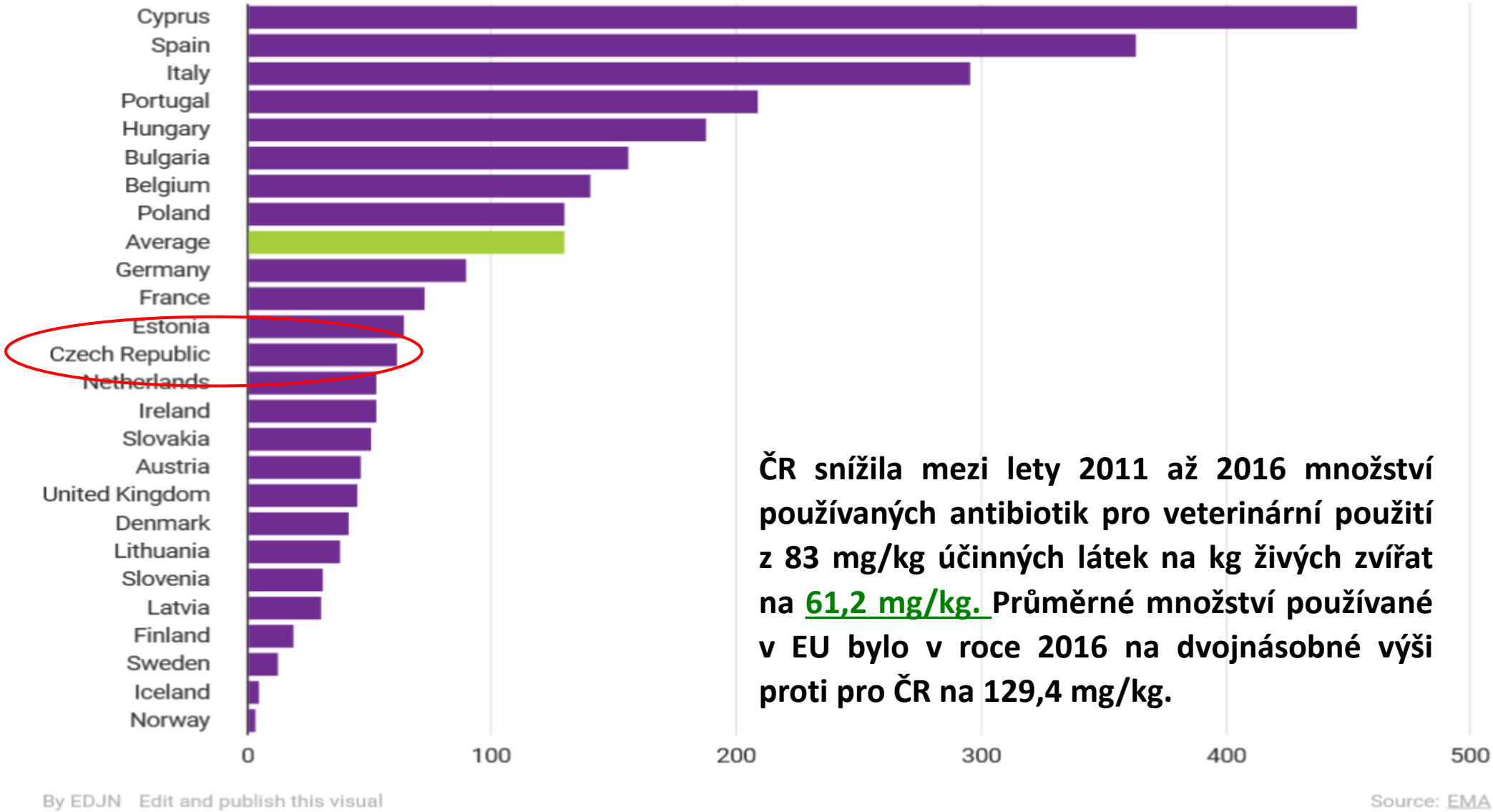

ČR snížila mezi lety 2011 až 2016 množství používaných antibiotik pro veterinární použití z 83 mg/kg účinných látek na kg živých zvířat na 61,2 mg/kg. Průměrné množství používané v EU bylo v roce 2016 na dvojnásobné výši proti pro ČR na 129,4 mg/kg.

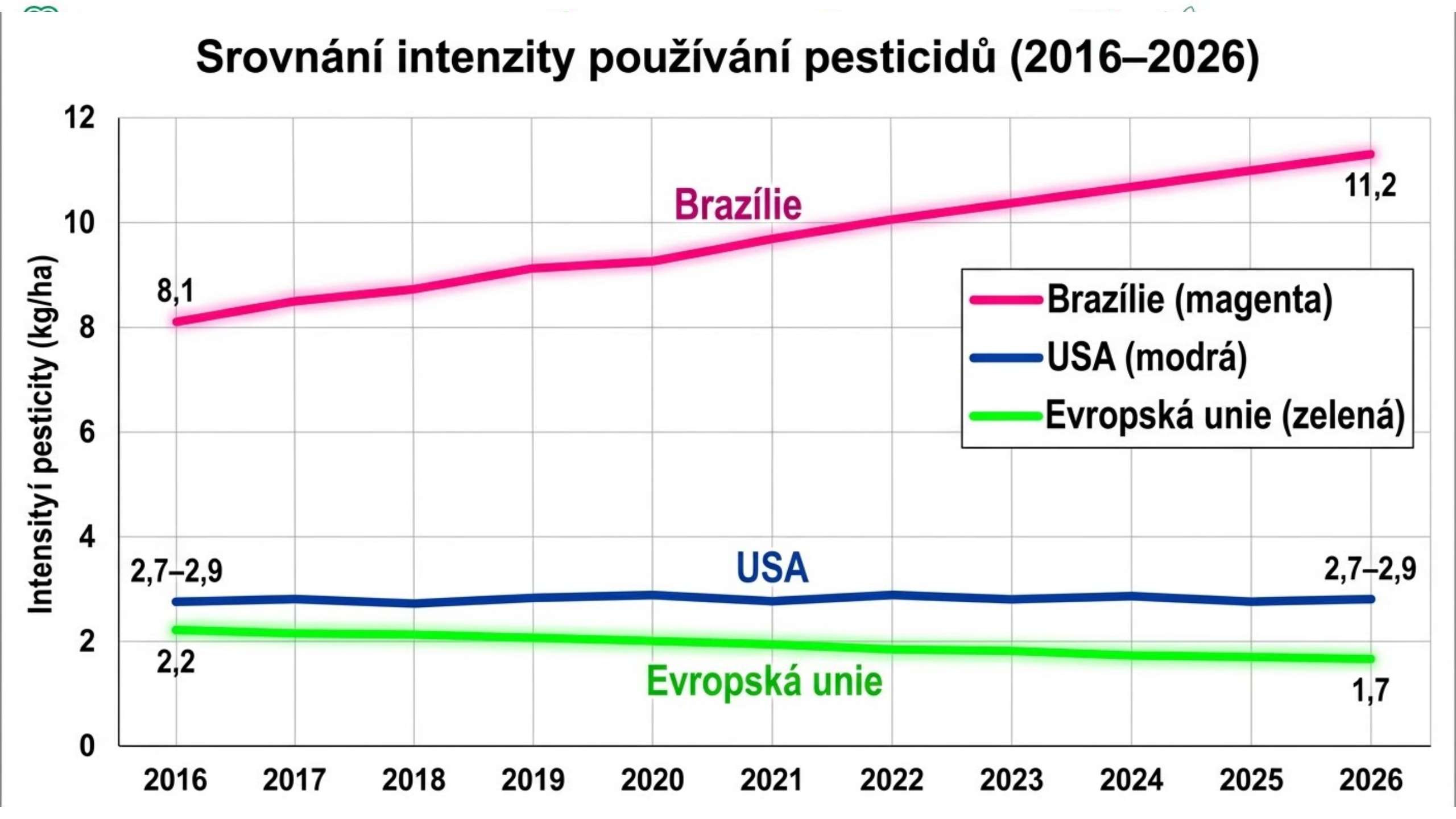
Srovnání intenzity používání pesticidů (2016–2026)
Intensityí pesticity (kg/ha)
12
10
8
6
4
2
0
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
Brazílie
8,1
11,2
USA
2,7–2,9
2,7–2,9
Evropská unie
2,2
1,7
Brazílie (magenta)
USA (modrá)
Evropská unie (zelená)

Spotřeba pesticidů

Zemědělský svaz České republiky

Spotřeba pesticidů EU podle kg účinné látky na hektar

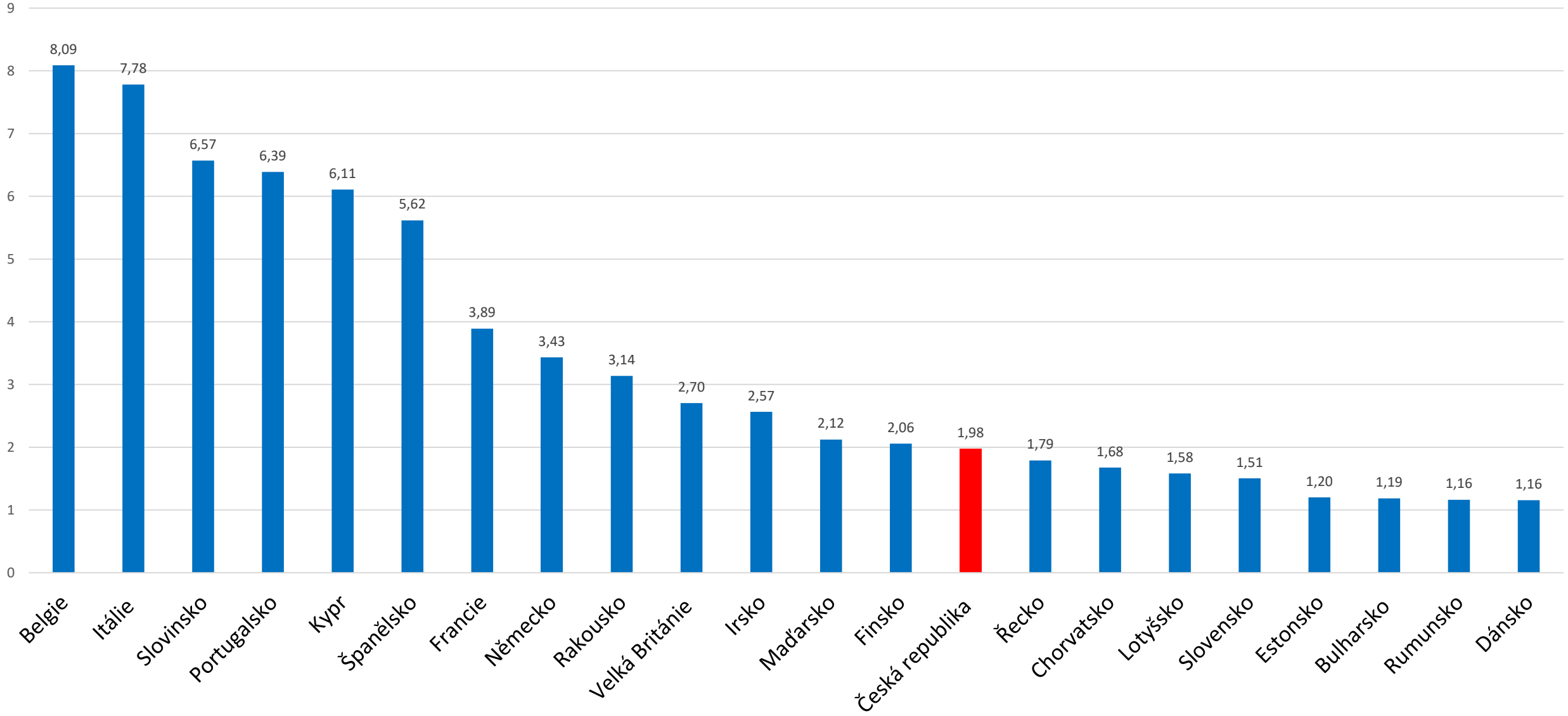

Zemědělský svaz České republiky

Ekonomická udržitelnost

- Ekonomická udržitelnost / životaschopnost není nepřítelem zelené transformace.
- Je její nezbytnou podmínkou.
- Je její výrobní základnou.

Dynamika cen zem. výrobců a inflace v ČR (výpočty z údajů ČSÚ);

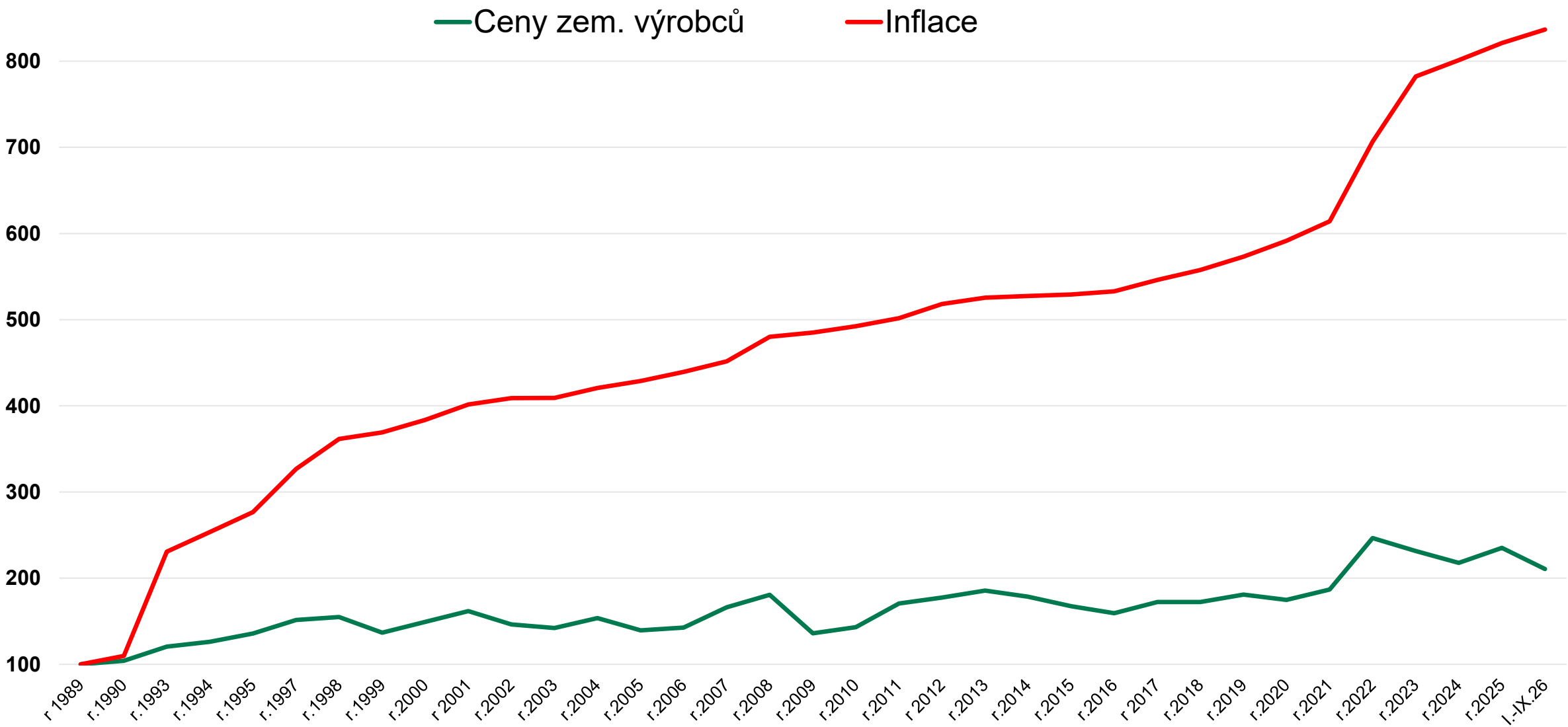

Podnikatelský důchod versus zisk

Zemědělský svaz České republiky

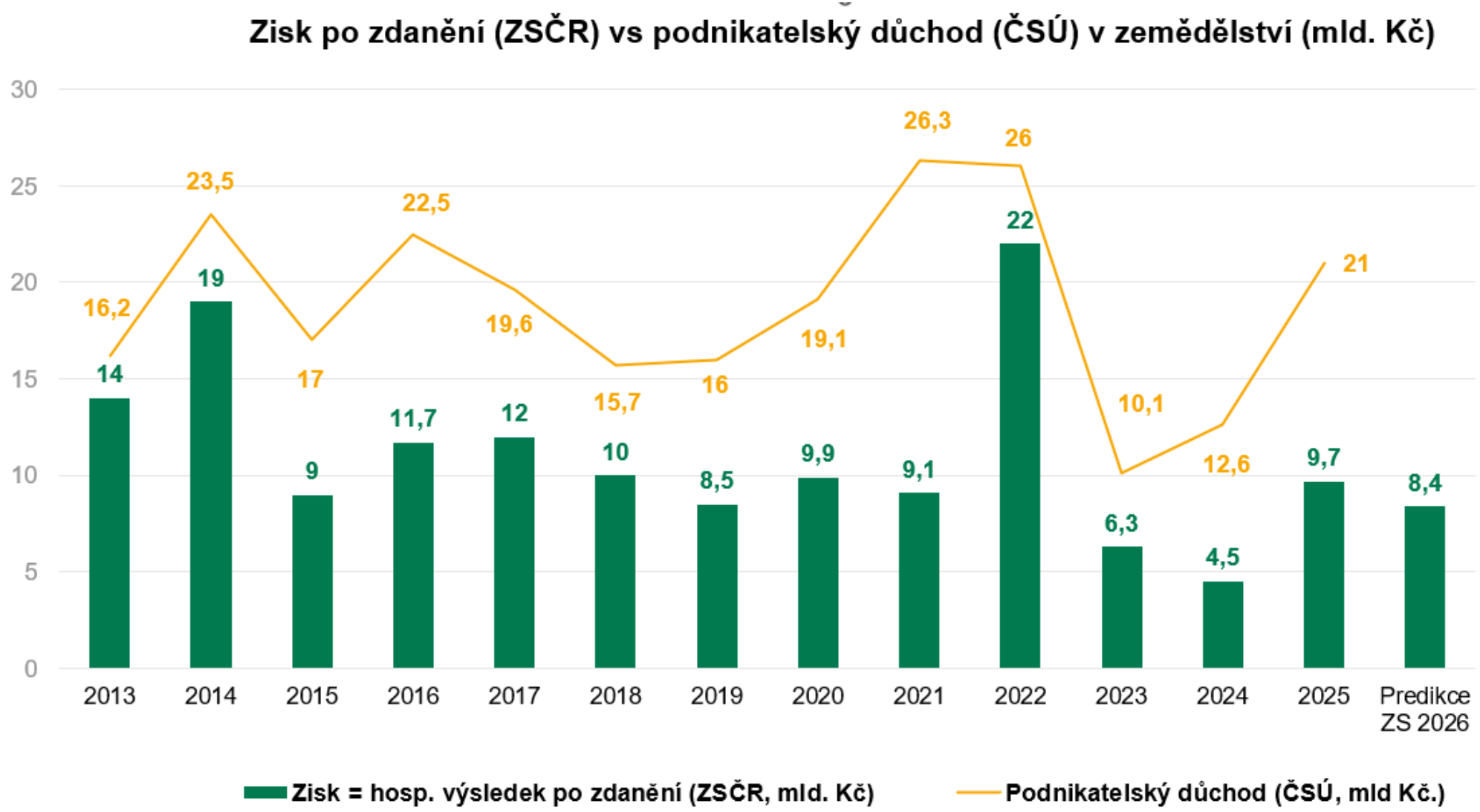

Zemědělský svaz České republiky

Rozdíly v Kč mezi mzdou v zemědělství (zelené sloupce) a v průmyslu (žlutá čára) oproti průměrné mzdě v ČR

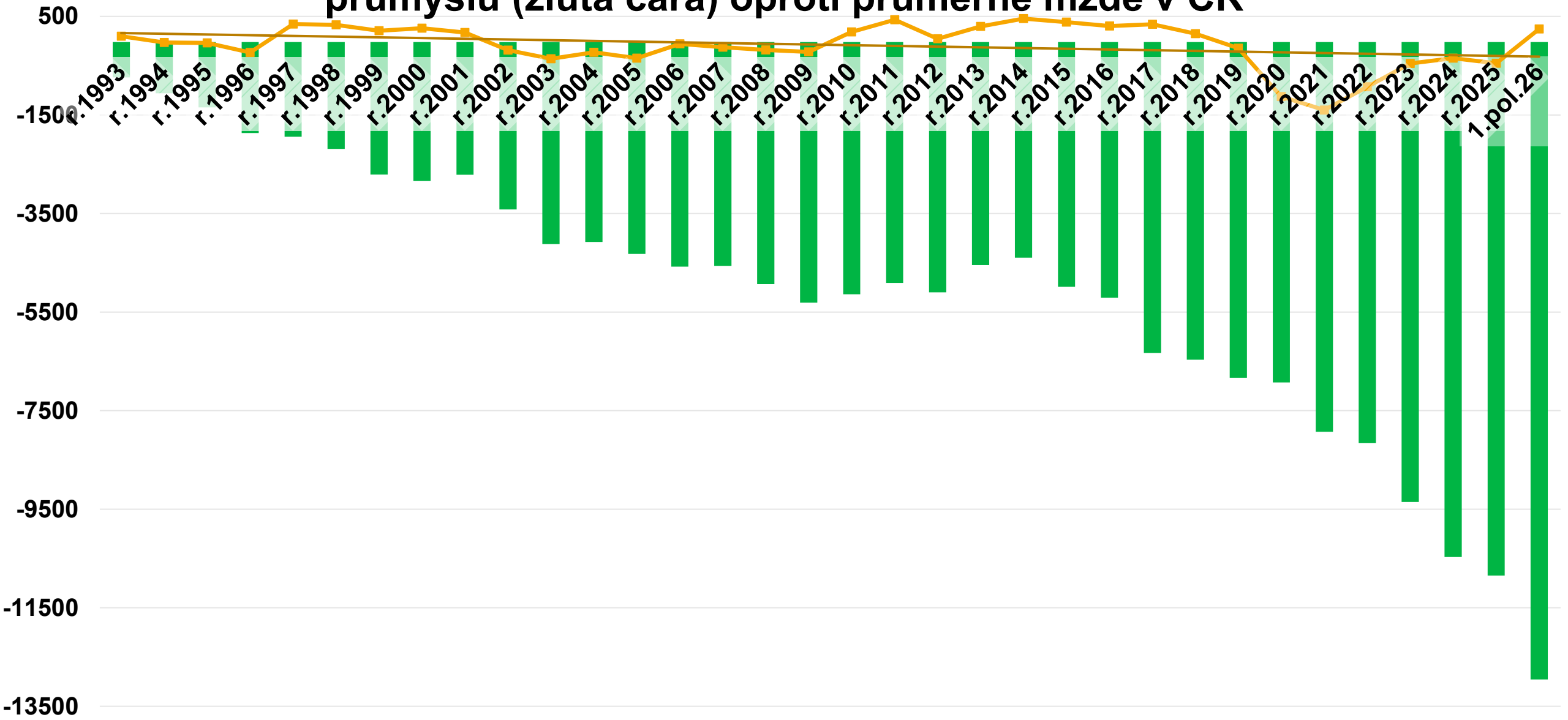

Zemědělství přestává být prioritou

- Klesající ochota podporovat zemědělství resp. produkci potravin,
- Snižování rozpočtu na zemědělskou politiku,
- Dovozy ze 3. zemí mají zajistit levnější potraviny.
- Přesměrování podpor na ekosystémové služby.

Vývoj výdajů na SZP

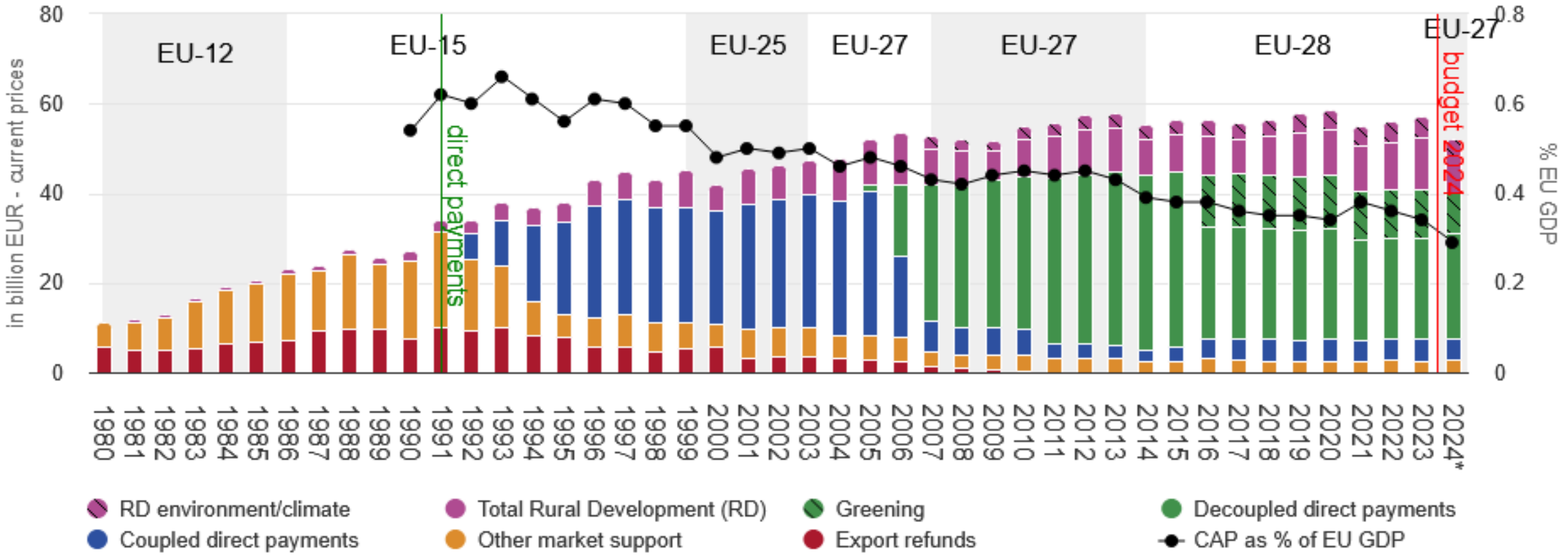

November 2024 - 1980-2023: actual expenditure

Sources: CAP expenditure for the past years: European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development (Financial Report). 2024 budget: Directorate-General Budget. GDP: Eurostat and Global Insight.

*2024: budget amounts

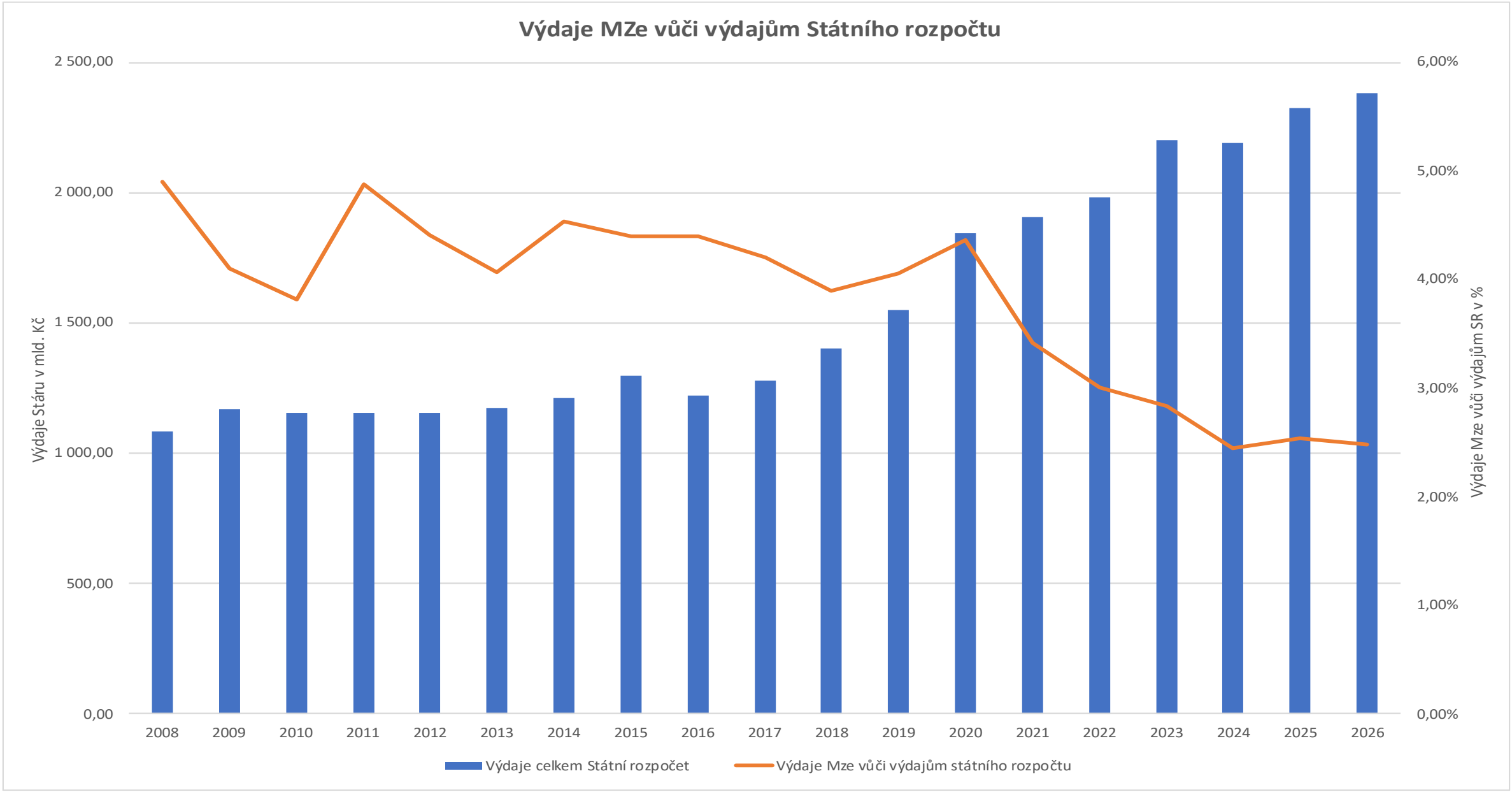
Výdaje MZe vůči výdajům Státního rozpočtu
2 500,00
2 000,00
1 500,00
1 000,00
500,00
0,00
Výdaje Státu v mld. Kč
6,00%
5,00%
4,00%
3,00%
2,00%
1,00%
0,00%
Výdaje Mze vůči výdajům SR v %
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
Výdaje celkem Státní rozpočet
Výdaje Mze vůči výdajům státního rozpočtu

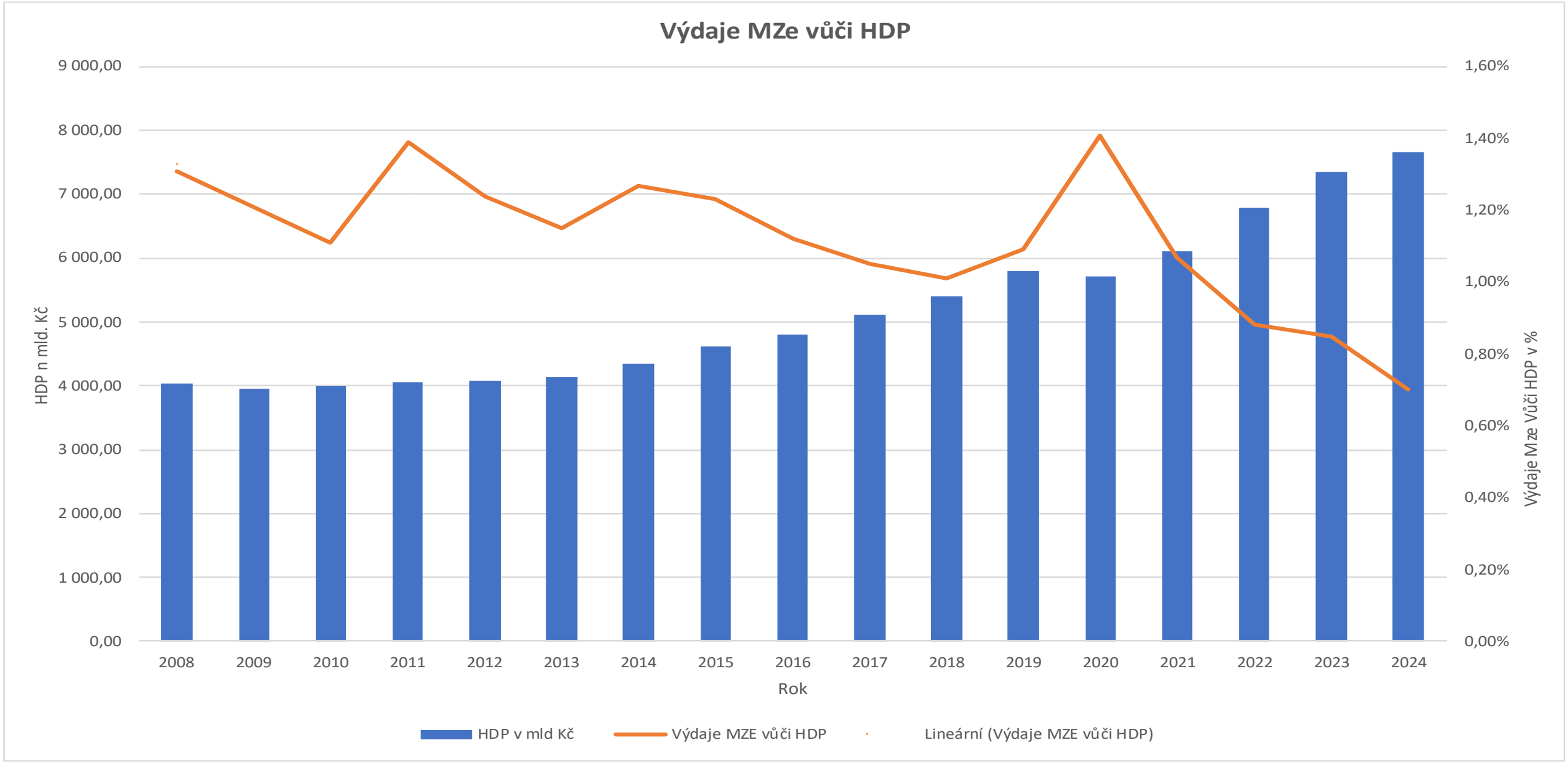
Výdaje MZe vůči HDP
9 000,00
8 000,00
7 000,00
6 000,00
5 000,00
4 000,00
3 000,00
2 000,00
1 000,00
0,00
HDP n mld. Kč
1,60%
1,40%
1,20%
1,00%
0,80%
0,60%
0,40%
0,20%
0,00%
Výdaje Mze Vůči HDP v %
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
Rok
HDP v mld Kč
Výdaje MZE vůči HDP
Lineární (Výdaje MZE vůči HDP)

Zemědělský svaz České republiky

Proč má společnost „dotovat“ zemědělce?

- Veřejné statky jako např. ekosystémové služby nejsou vždy ekonomicky udržitelné.
- Různá ekonomika, různá investiční náročnost
- Cílem zachování a přenastavení podpory musí být:
  - vyšší efektivnost (protože veřejných peněz bude do budoucna méně), vyšší přidaná hodnota,…. = také vyšší mzdy
  - kompenzace ekosystémových veřejných statků (stabilita odpovídající nákladům).

Konvenční vs. ekologické zemědělství

Zemědělský svaz České republiky

- Nestačí podpořit změnu – ale udržet dlouhodobou ekonomiku nového modelu.
- **Výnosy** ekologicky pěstovaných **plodin** se dlouhodobě pohybují **na úrovni 50-80 % výnosu** konvenční produkce.
- Produkce v Kč/ha je v EZ na úrovni 36-42% KZ (Zdroj: FADN 2023/2024)
- Prémiové ceny za bioprodukci rozdíl nepokryjí,
  - ✓ *v roce **2015 byly** podle dat FADN CZ ceny nejvýznamnějších **obilovin v EZ o 30 % vyšší** než ceny v konvenční produkci, zatímco **v roce 2024** to bylo pouze o necelých **15 % více!!***
- Podpora zem. v režimu EZ o 48% vyšší než KZ (Zdroj: celkové provozní dotace a podpory FADN 2024)

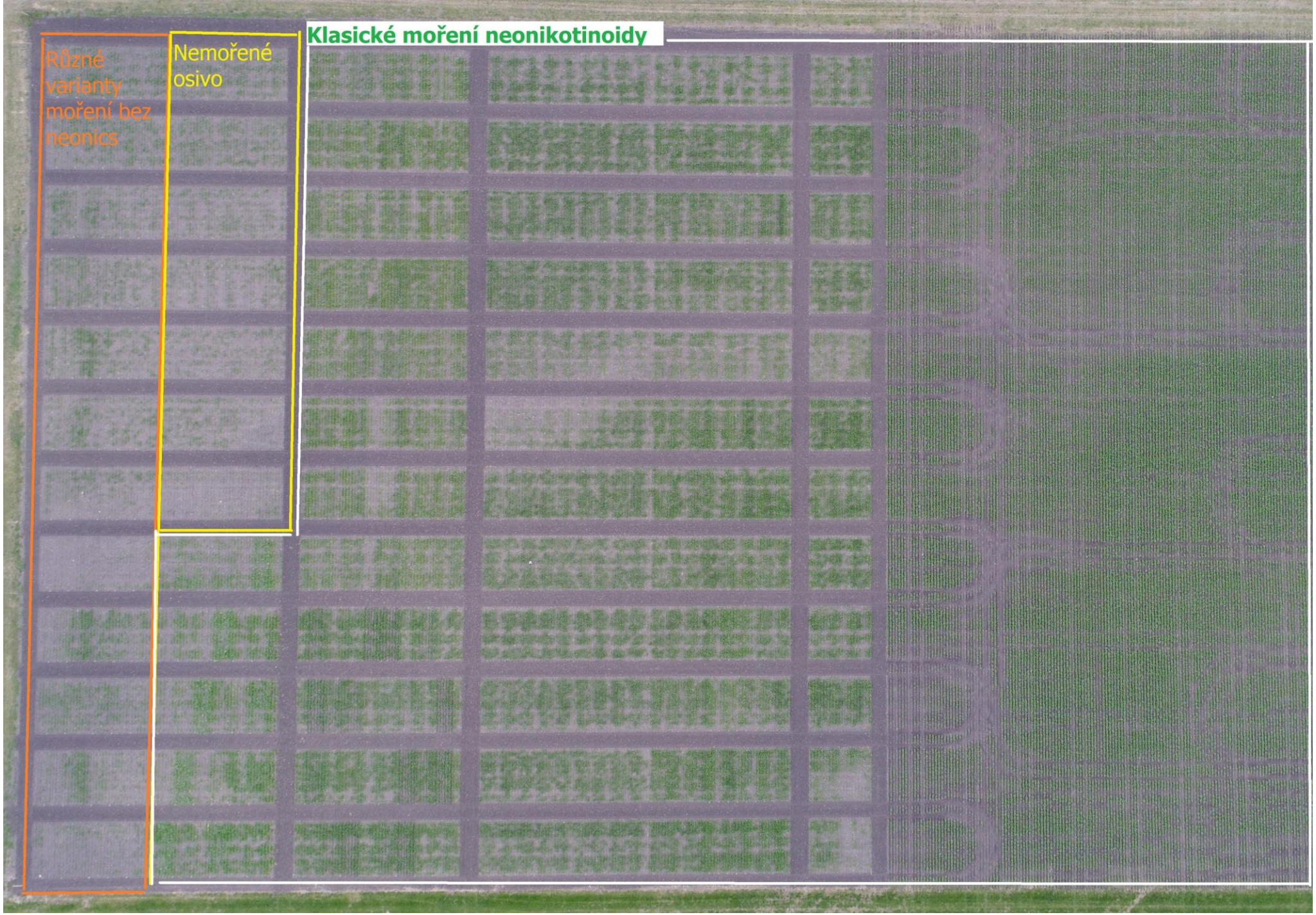
Různé varianty moření bez neonics
Nemořené osivo
Klasické moření neonikotinoidy

Ekologické	Výměra z.p./podnik (ha)	156,9	156,4	144,6	145,8	141,4	185,1	186,6	181,4	182,1
	AWU/100 ha	1,13	1,17	1,06	1,11	0,99	1,07	0,85	0,83	0,79
	DJ celkem/100 ha	42,21	44,20	44,28	45,27	43,03	43,23	39,23	40,21	41,02
	DJ dojnice/100 ha	1,62	1,71	1,89	2,11	1,55	1,58	1,53	1,57	1,33
	DJ ostatní skot/100 ha	35,90	38,09	38,06	38,98	37,28	38,88	35,73	36,27	37,23
	DJ ovce a kozy/100 ha	3,31	3,04	3,02	2,74	2,55	1,73	1,16	1,18	1,32
	Produkce ŽV (Kč/ha)	6 702	6 778	7 155	6 883	6 102	5 849	5 334	5 [illegible]	6 373
	Produkce RV (Kč/ha)	5 857	5 417	5 235	5 228	5 505	5 162	5 [illegible]	[illegible]	5 901
	Produkce celkem (Kč/ha)	14 421	14 659	14 653	14 373	13 709	13 555	[illegible]	[illegible]	15 666
Konvenční	Výměra z.p./podnik (ha)	243,7	220,0	231,1	222,4	225,1	279	298,3	299,7	248,5
	AWU/100 ha	2,19	2,15	2,09	2,04	2,01	2,0	1,94	1,92	1,86
	DJ celkem/100 ha	34,57	33,32	33,29	33,81	32,62	33,31	30,44	31,35	30,35
	DJ dojnice/100 ha	12,43	12,14	12,25	11,93	11,79	12,02	11,31	11,39	10,79
	DJ ostatní skot/100 ha	16,19	15,94	15,73	15,87	15,22	15,[illegible]	15,12	15,26	14,99
	DJ ovce a kozy/100 ha	0,16	0,21	0,17	0,23	0,19	0,14	[illegible]	0,10	0,10
	Produkce ŽV (Kč/ha)	12 065	10 834	13 054	13 106	13 245	13 408	[illegible]	[illegible]	16 422
	Produkce RV (Kč/ha)	24 494	25 019	22 878	23 361	24 532	25 424	28 238	[illegible]	32 516
	Produkce celkem (Kč/ha)	41 079	41 217	41 186	41 590	43 442	44 937	46 527	59 218	57 590

z.p. - zemědělská půda, AWU - roční pracovní jednotka, DJ - dobytčí jednotka, RV - rostlinná výroba, ŽV – živočišná výroba

Dlouhodobá podpora může:

Zemědělský svaz České republiky

- Vytvářet nerovné podmínky na trhu
- Podporovat zemědělce v nekonkurenceschopných činnostech
- Snižovat odolnost zemědělců
- Vést k závislosti na dotacích

Porovnání sazeb základní platby EU

Zemědělský svaz České republiky

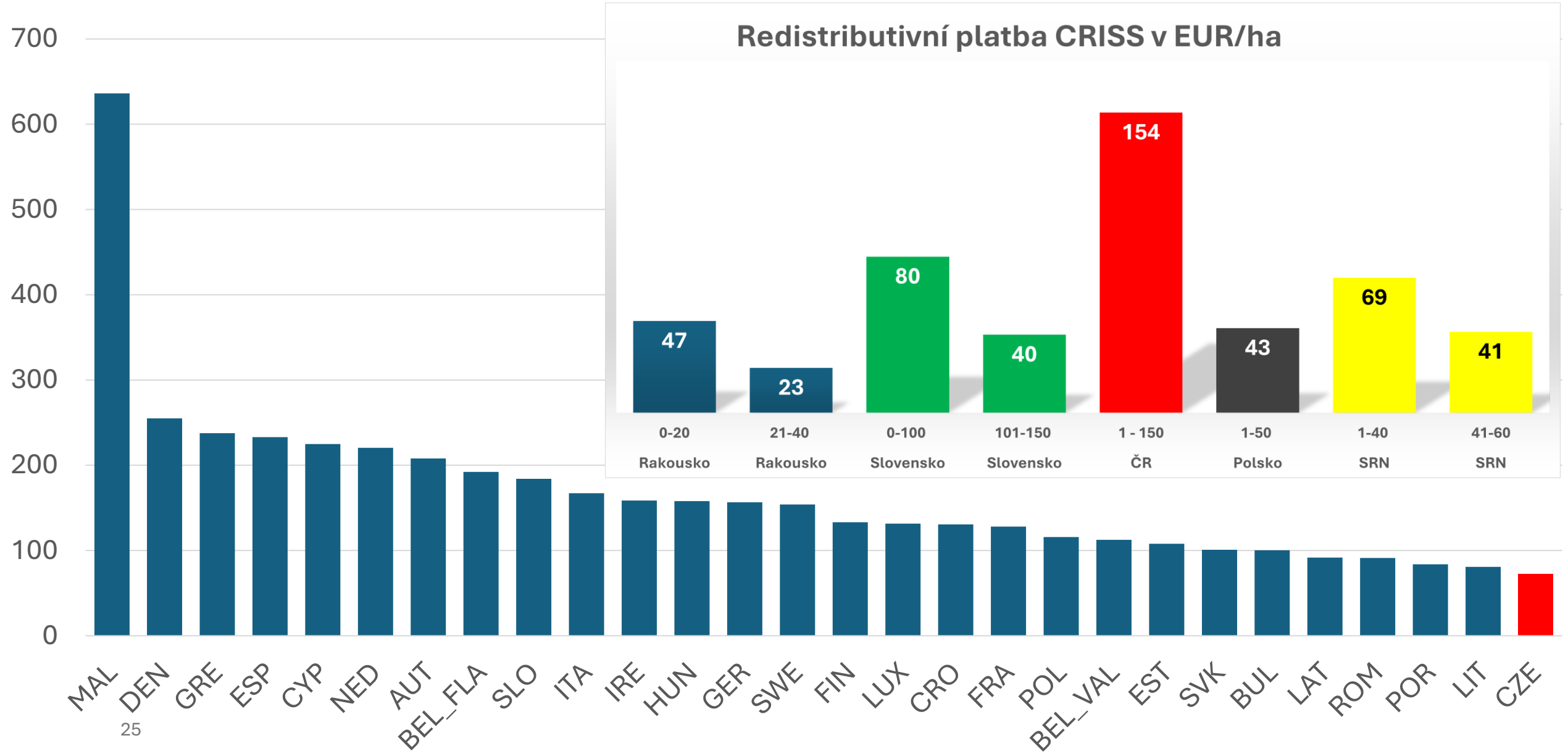

Ekoschémata v EU – porovnání v %

Zemědělský svaz České republiky

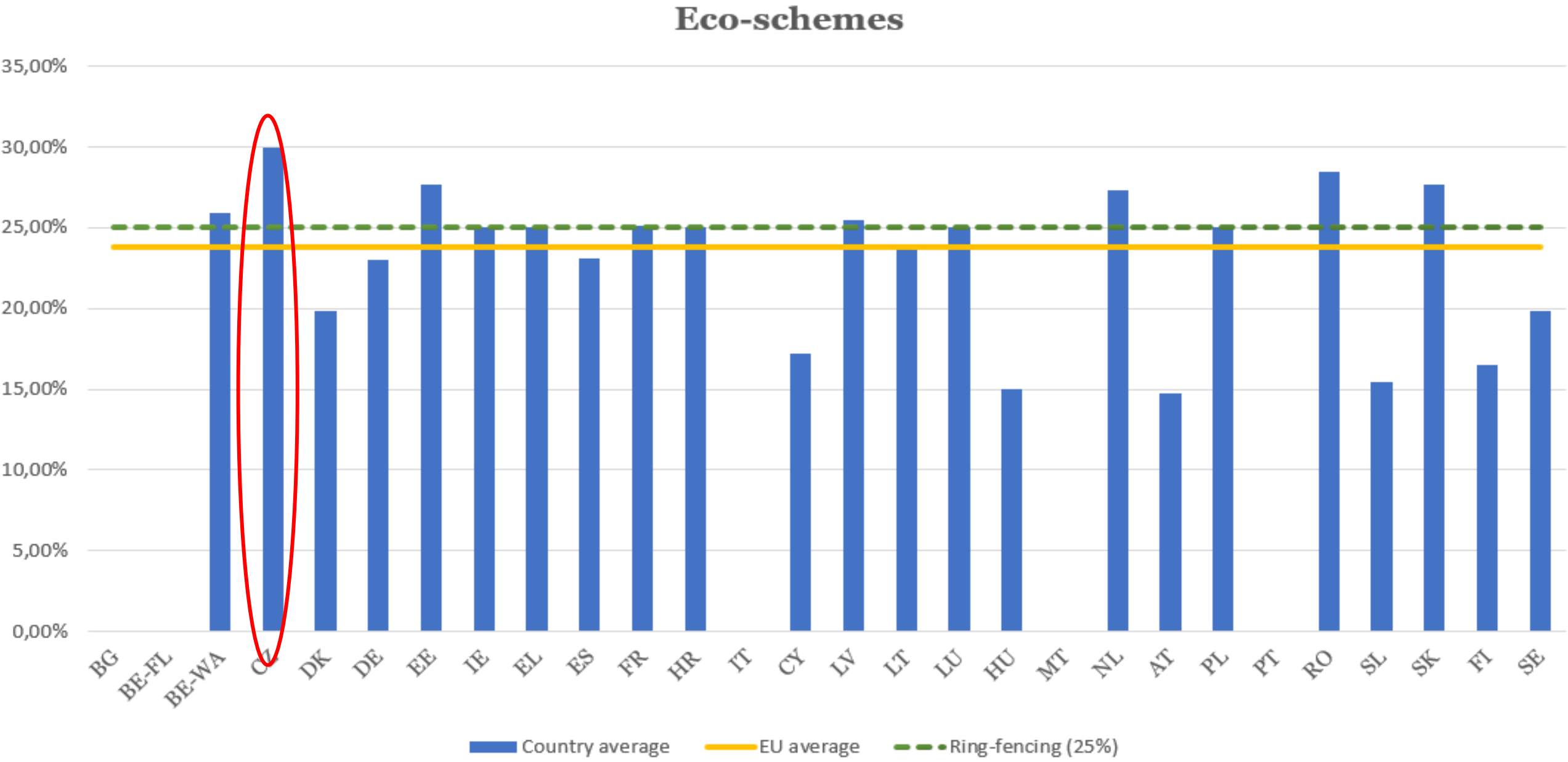

Zemědělský svaz České republiky

Podíl přímých plateb a celkových dotací na příjmech zemědělců ze zem. faktorů (průměr let 2018-22)

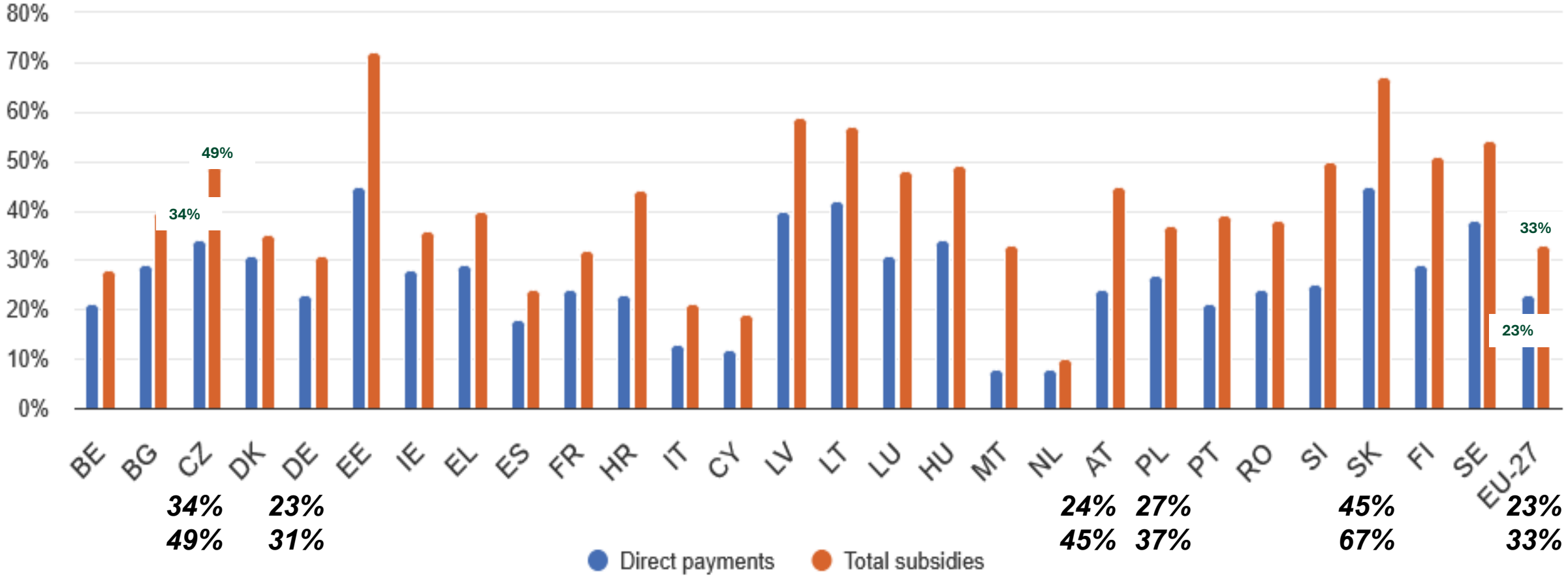

November 2024 - *Sources*: CAP expenditure: European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development (Financial Report), including Next Generation EU payments for 2021-22.

Srovnání zemědělských podniků

Zemědělský svaz České republiky

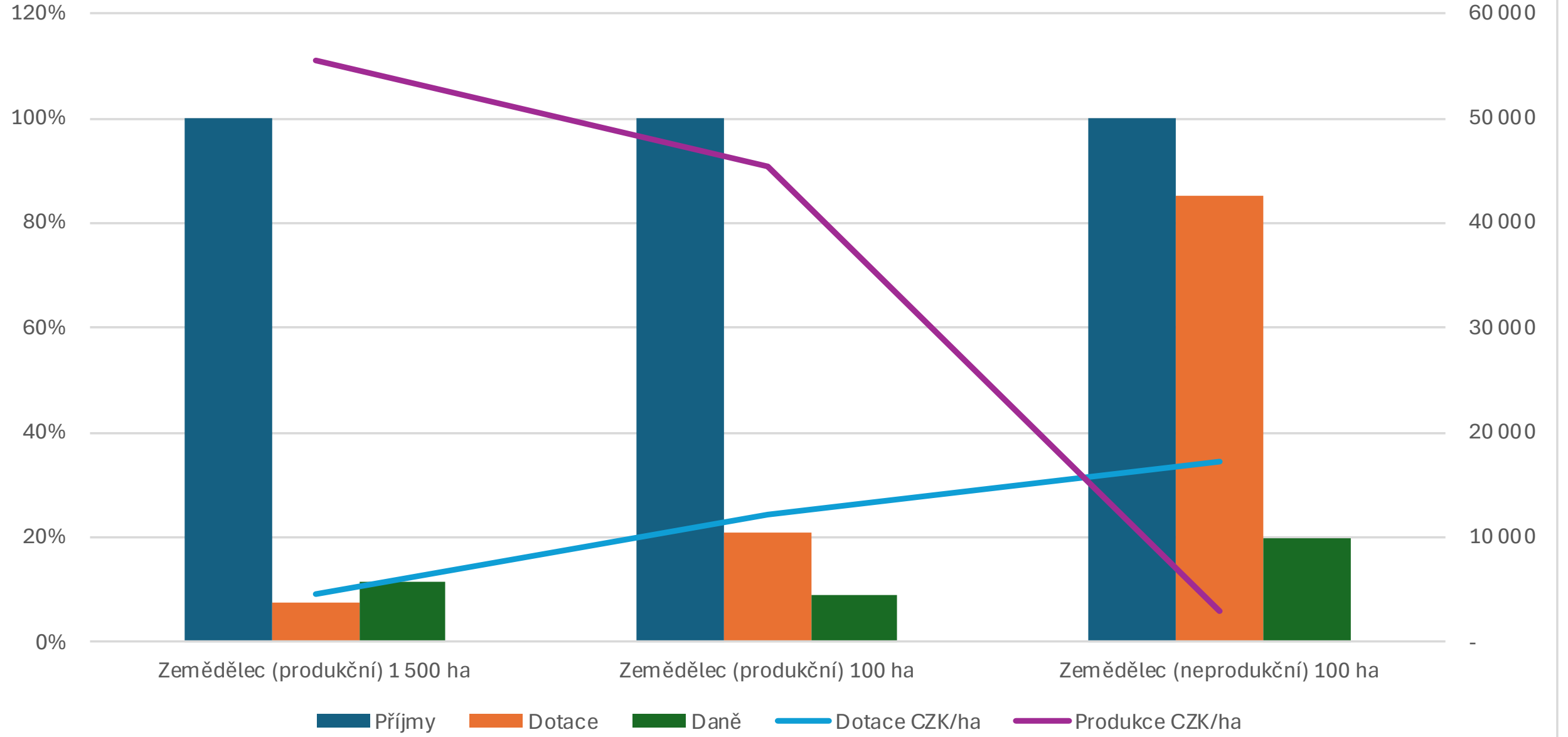

Dotace v některých případech tvoří až 85% příjmů zemědělce.

Zemědělský svaz České republiky

Malý vs. velký zemědělec:

- Výše obhospodařovaných hektarů není měřítkem ziskovosti ani environmentálního či sociálního přístupu zemědělce
- Úspory z rozsahu ≠ ekonomická rentabilita.
- Od jaké velikosti už zem. podnik income support nepotřebuje.
- Jaký je vliv redistribuce, zastropování, degrese na konkurenceschopnost zemědělcův EU
- Zvyšování dotační závislosti jedné skupiny může oslabuje investiční kapacitu druhé.

Porovnání nákladů a produkce	Jednotka	Velikost podniku			
		37 ha	155 ha	595 ha	1727 ha
Náklady 2022	Kč/ha	28 185	36 146	49 907	70 939
Produkce 2022	Kč/ha	25 026	34 087	48 826	66 688
Rozdíl	Kč/ha	-3 160	-2 060	-1 081	-4 251
Porovnání nákladů a produkce	**Jednotka**	**Velikost podniku**			
		37 ha	155 ha	595 ha	1727 ha
Náklady 2023	Kč/ha	28 181	37 514	48 271	74 029
Produkce 2023	Kč/ha	22 199	33 713	41 993	68 440
Rozdíl	Kč/ha	-5 982	-3 801	-6 278	-5 589
Porovnání nákladů a produkce	**Jednotka**	**Velikost podniku**			
		37 ha	155 ha	595 ha	1727 ha
Náklady 2024	Kč/ha	29 542	38 985	43 106	72 549
Produkce 2024	Kč/ha	21 698	34 976	35 473	63 256
Rozdíl	Kč/ha	-7 844	-4 009	-7 633	-9 293

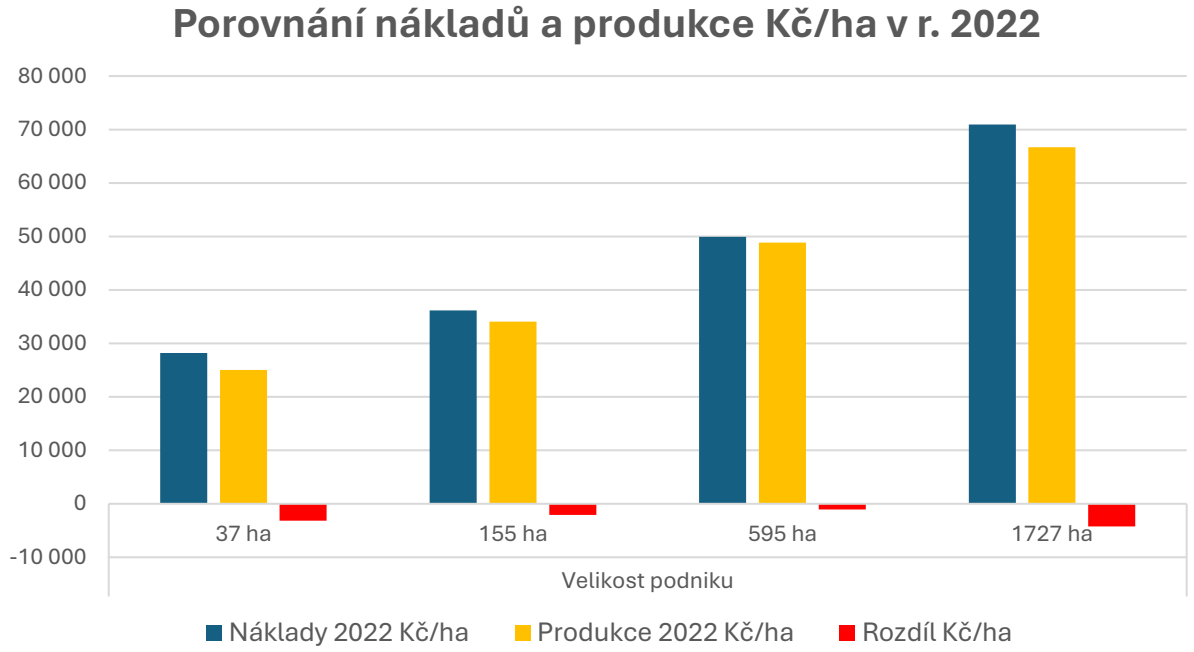

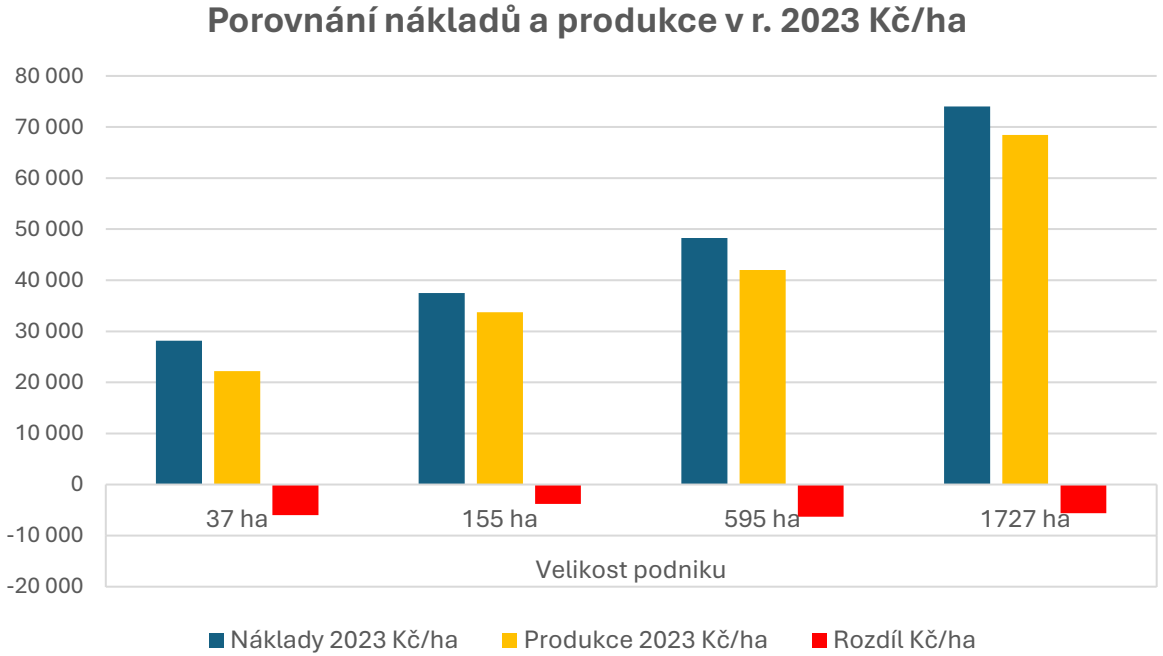

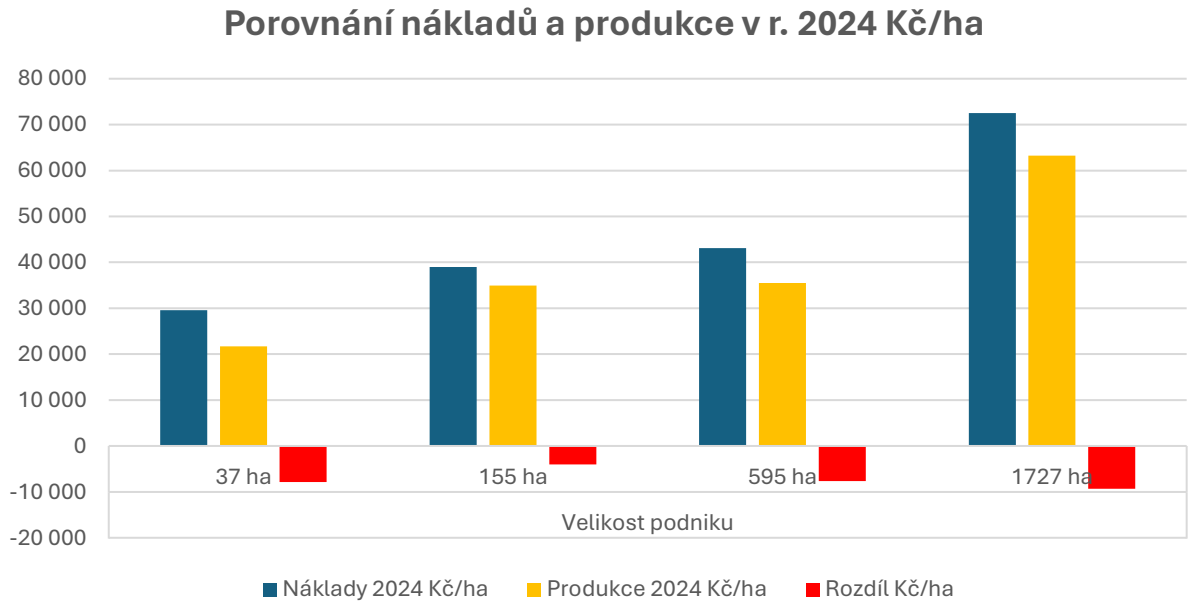

Podíl dotace (Kč) na jednotku (1 Kč) produkce

Zemědělský svaz České republiky

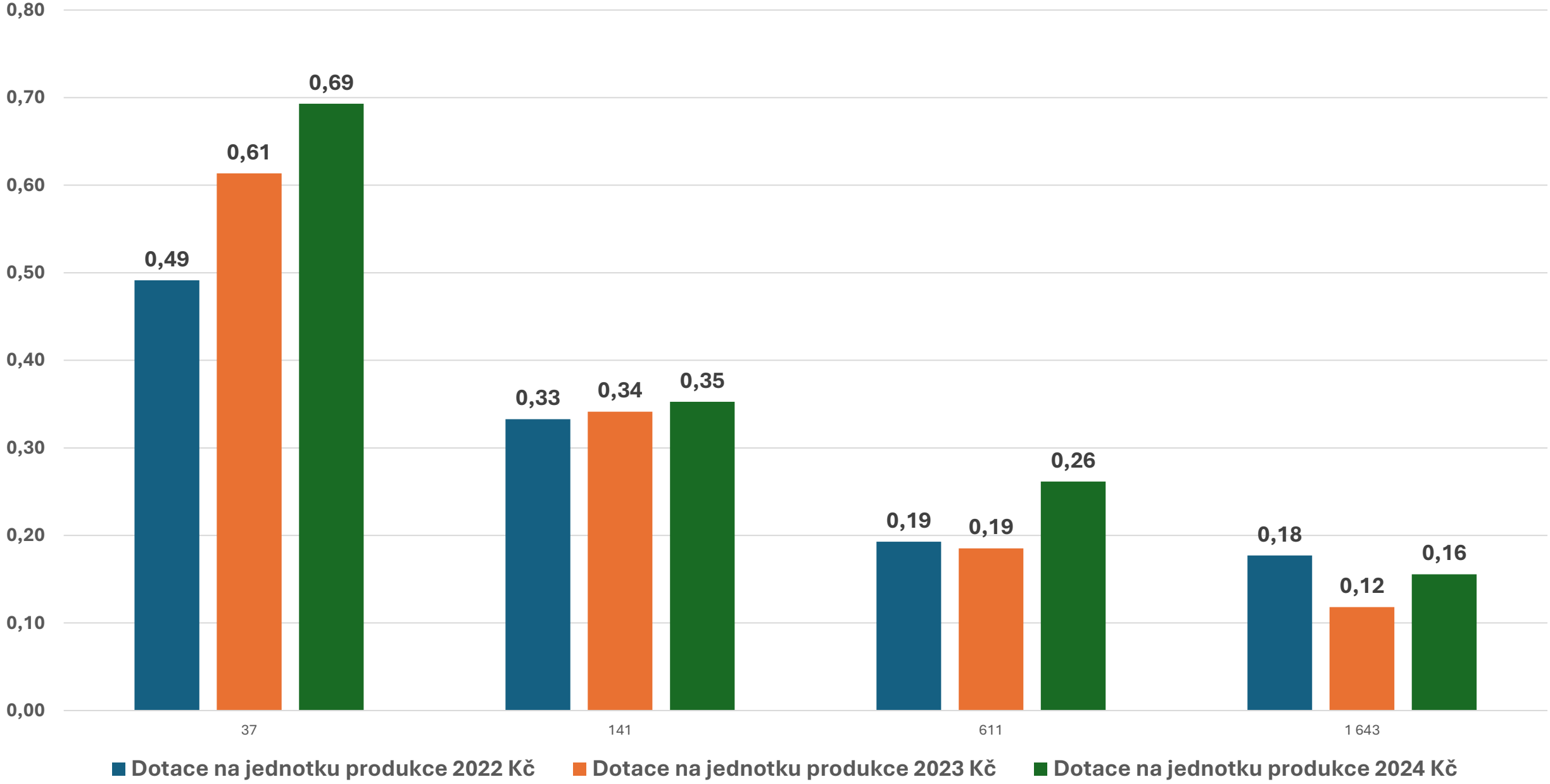

Porovnání důchodu ze zemědělské činnosti dle velikosti podniku mezi lety 2022 až 2024 (FADN)

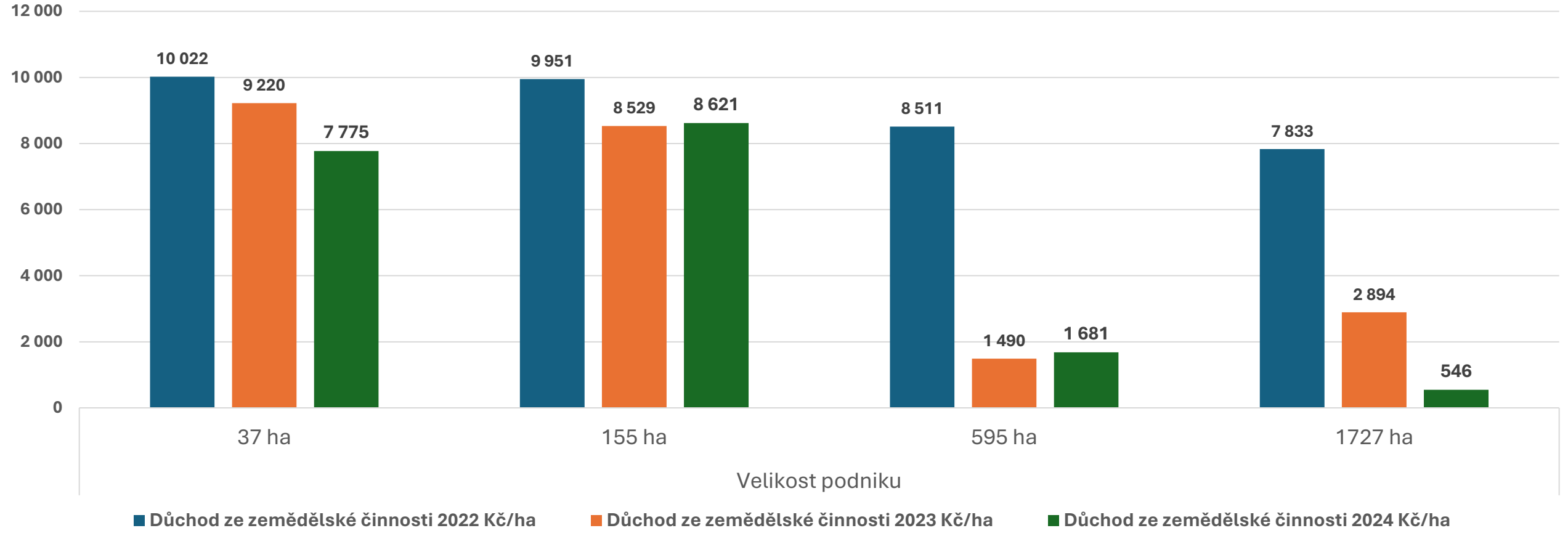

	Jednotka	Velikost podniku				Porovnání
		37 ha	155 ha	595 ha	1727 ha	
Důchod ze zemědělské činnosti 2022	Kč/ha	10 022	9 951	8 511	7 833	
Důchod ze zemědělské činnosti 2023	Kč/ha	9 220	8 529	1 490	2 894	
Důchod ze zemědělské činnosti 2024	Kč/ha	7 775	8 621	1 681	546	

Důchod ze zemědělské činnosti Kč/ha

Zemědělský svaz České republiky

Velký zemědělec se musí uživit vlastní produkcí (efektivní, produkční, konkurenceschopný..)

x

málo environmentální

Důchod ze zemědělské činnosti Kč/ha	2022	2023	2024
Fyzické osoby	14 099	12 392	12 180
Právnické osoby	6 633	1 745	-374

Průměrná výměra zemědělských podniků (v ha) ve vybraných zemích

Rusko TOP 5 farem hospodaří na 3,7 mil ha z.p
Brazílie (region Cerrado/Mato Grosso): 1 000+ hektarů
(typická komerční exportní farma)

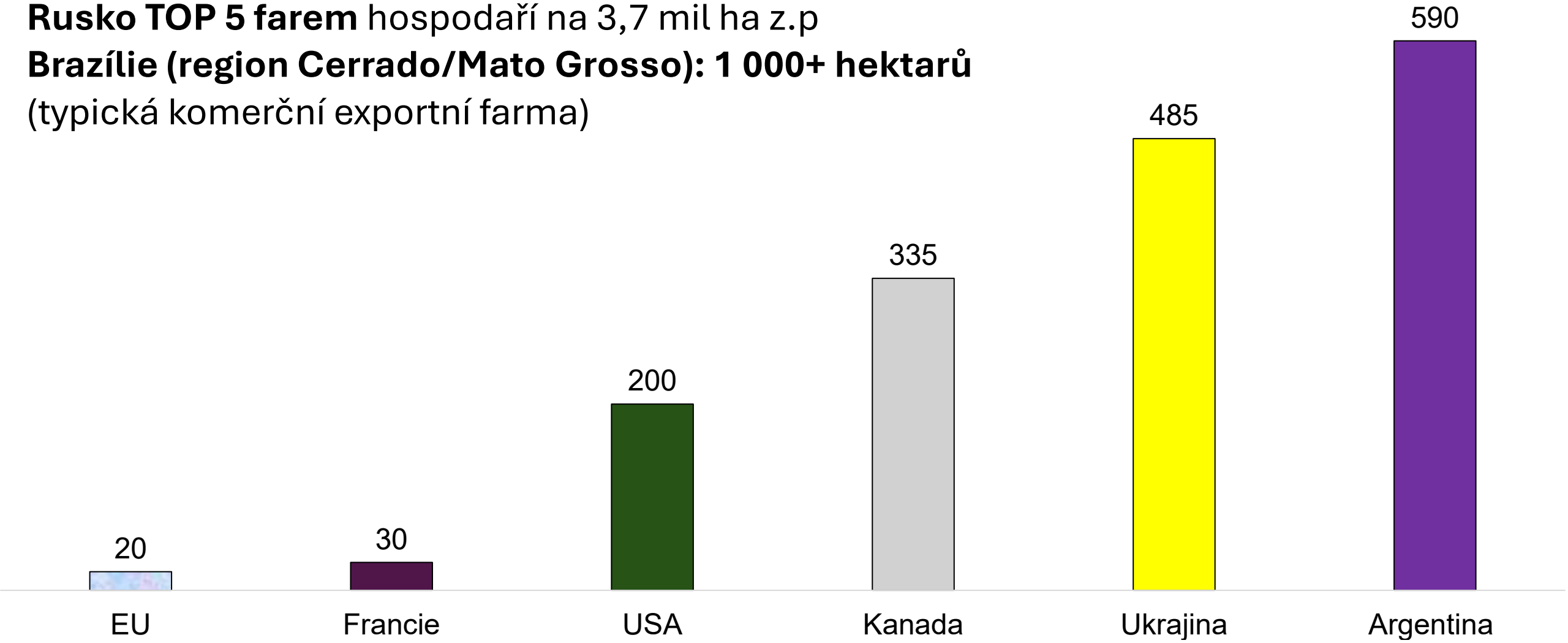

Austrálie má 3000 ha

Porovnání celkových výrobních nákladů na tunu kukuřice v roce 2026 (USD/tunay)

(Průměrné náklady na 1 000 kg kukuřice v USD).

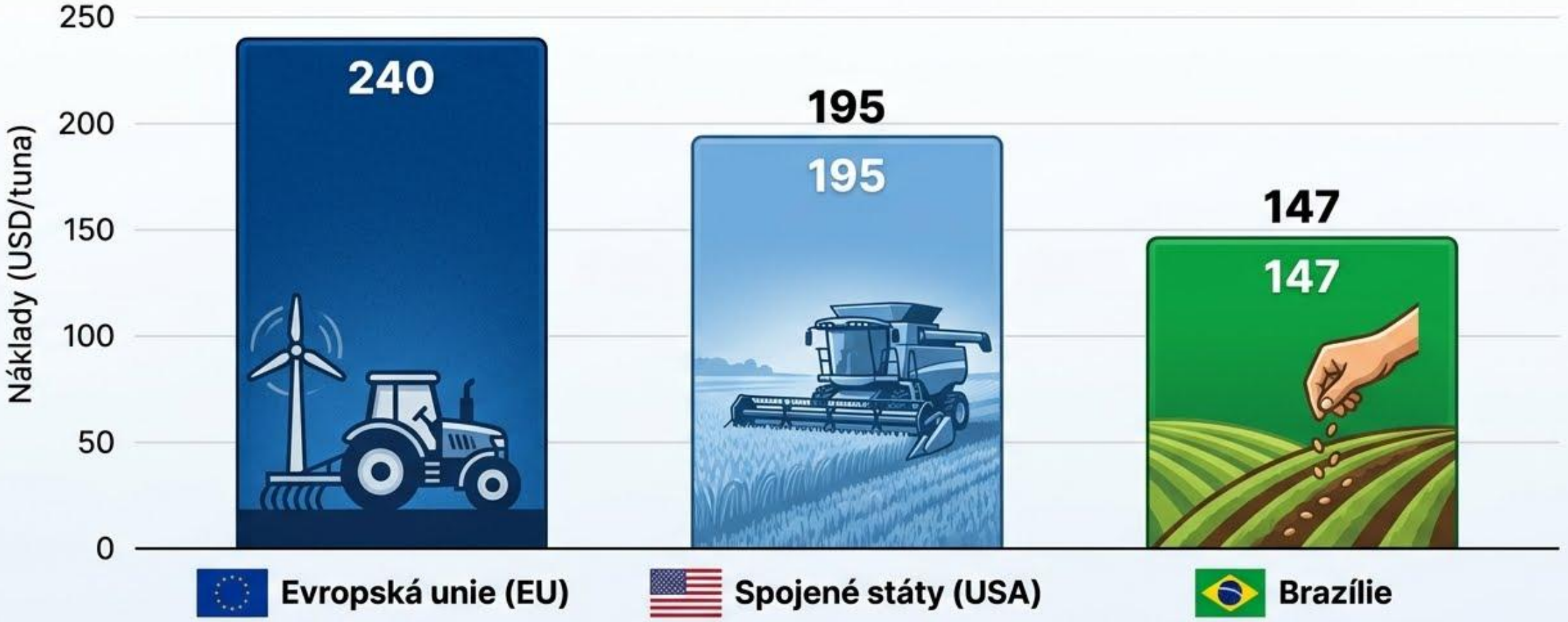

Zdroj: agribenchmark / USDA / vlastní analýza, říjen 2026

Porovnání cen jatečných trupů brojlerů v roce 2026 (€/kg)

(Průměrné tržní ceny v EUR za 1 kg jatečně opracovaného těla dle Evropské komise)

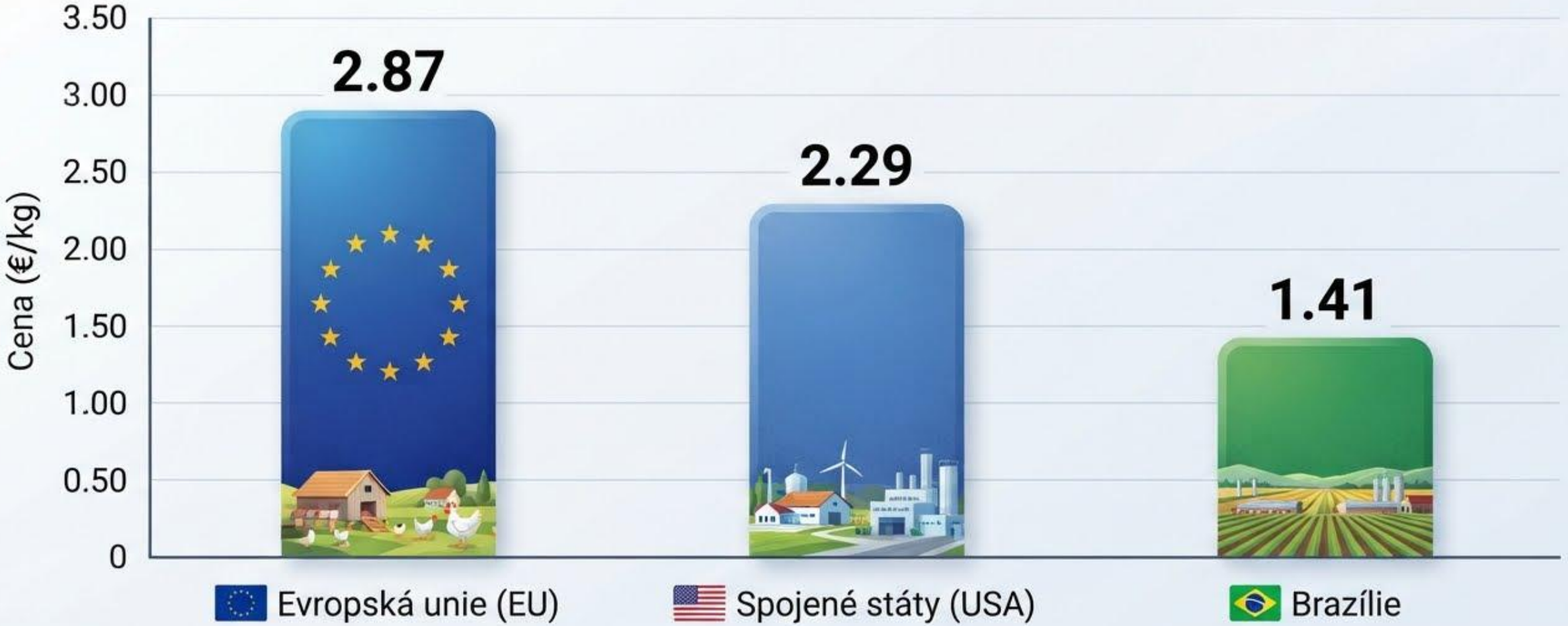

Zdroj: Evropská komise (DG AGRI), říjen 2026

Závěrem

Zemědělský svaz České republiky

Kdo tedy zaplatí zelenou transformaci?

- **Co dokáže zaplatit vyšší produktivita?**
  - ✓ A přinese zelená transformace vyšší produktivitu?
- **Co dokáže ocenit trh?**
  - ✓ A bude ochoten zákazník zaplatit více? A o kolik?
- **Co může podnik financovat jako dlouhodobou investici?**
  - ✓ A bude schopen zaplatit srovnatelné mzdy?
- **A co je veřejný statek, který musí zaplatit společnost?**
  - A je ochotna to zaplatit? Když se rozpočet na SZP bude nižší?

Děkuji za pozornost

AUTOR:
Ing. Martin Pýcha

Zemědělský svaz České republiky

www.zscr.cz
Zemědělský svaz ČR

Zemědělství žije!

Česká technologická platforma pro zemědělství

najdi svého zemědělce .cz

nezávislé poradenství

Institut vzdělávání v zemědělství o.p.s.